

Saulėta, šilčiau.
Saulė leka 7:16, leidžiasi 4:15.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LXI

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, sausio-January 16 d., 1975 m.

Kaina 15c

13

PREZIDENTO FORDO KALBA JAV KONGRESE

MASKVA ATMETĖ PREKYBOS SUTARTĮ

WASHINGTONAS. — Valstybės sekretorius Kissingeris pranešė spaudai antradienį, Sovietų Sąjunga pranešė negalinti priimti prekybos santykių, paremtų ant neseniai Amerikoje patvirtinto įstatymo. Sovietai laiko šį įstatymą priešingu 1972 m. prekybos susitarimui, kuris reikalavo besąlyginių prekybos ryšių, paremtų ant lygiateisių santykių ir nesikišimo į vidaus reikalus principu. Sovietų vyriausybė pranešė valstybės departamentui, kad prekybos įstatymas yra diskriminuojantis ir todėl jį nesiims 1972 m. susitarimo.

Klausinėjamas korespondentų, Kissingeris priminė, kad jis pats ir prezidentas Fordas nepritarė kongreso nustatytoms prekybos su sovietais sąlygoms — palengvinti emigraciją iš Sovietų Sąjungos. Be šios sąlygos Maskvos vadus užgavo kongreso nustatyta riba kreditams — 300 mil. dol. per keturių metų periodą.

Kongrese senatorius Jacksono ir atstovo Vaniko pasiūlytos rezoliucijos dėl žydų emigracijos palengvinimo, Amerikos žydams spaudžiant, buvo priimtos didėle balsų dauguma, nors prezidentas ir valstybės sekretorius ragino kongresą nestatytį sovietams jokių sąlygų. Dabar sovietai atmetė tas sąlygas ir visą sutartį, atsisakymai sumokėti iš II-jo Pasaulinio karo likusias skolas, apie 700 milijonų dolerių.

Reikia manyti, kad sovietams daugiau nepatiko kreditų suvaržymai, negu kalbos apie padidintą emigraciją. Tuoju pasitarimo su prezidentu Nixonu 1972 m. sovietai gavo 469 mil. dol. iš Amerikos Eksporto-Importo banko. Maskva tikėjosi, kad kongresui patvirtinus sutartį, tie kreditai bus dar didesni, tačiau kongresas leido tik 300 mil. ketveriems metams.

Kissingeris pareiškė nuomonę, kad sutrikimas prekybos santykiuose nereikia detantės politikos galo. Amerikos vyriausybė apgalvestauja, kad reikalai šitaip pasisuko, nes ji mano, kad tvarkingai ir abiem naudinga prekyba su Sovietų Sąjunga yra svarbus elementas santykių gerinimo visumoje. Kissingeris pridėjo, kad Amerika, jei šis sprendimas reikėtų padidinti spaudimo pradžia priešintusi didelių ataklumu, kaip vieninga tauta.

Visi ženklai rodo, kad Sovietų Sąjunga vėl laiko Ameriką nedraugiška valstybe, rašo Washington Post. Spaudoje labai padidėjo puolimai prieš Ameriką.

Nixonas tikėjosi teismo pritarimo

WASHINGTONAS. — Buvęs Baltųjų Rūmų teisinis patarėjas John Dean, pasikalbėjęs su NBC televizija pareiškė, kad buvusio prezidento Nixono tikra nelaimė buvo 1974 metais 24 d. Aukščiausiojo Teismo sprendimas, kad Nixonas turi atiduoti savo pasikalbėjimų juosteles specialiam prokurorui. Nixonas tikėjosi, kad Aukščiausiasis Teismas palaikys jo nuomonę, kad jo pasikalbėjimai turi likti paslaptėje. Nixonas tuo reikalu kalbėjęs su Aukščiausiojo Teismo pirmininku Warren Burger, kuris pritarė prezidento pažiūrai, tačiau atėjus laikui balsuoti ir jis balsavo už juostelių atidavimą.

Dean buvo nuteistas kalėti nuo 1 iki 4 metų, tačiau buvo prieš savaitę iš kalėjimo paleistas. Jis pats prisipažino kludęs teisin-

IŠ VISO PASAULIO

★
SEOULAS. — P. Korėjos prezidentas Chung Hee Park pareiškė, kad dar nelaikęs pakeisti valstybės konstituciją ir susiaurinti prezidento galias. Jo opozicija pamirštanti, kad Šiaurės Korėja nuolat planuoja pinkles ir grąsina Pietų Korėjai savo karinėmis jėgomis. Prezidento Park nuomone, abiejų Korėjų sujungti šioje generacijoje nepavyks. Jis išpėjo savo kritikų "svarsyti, ką kalba".

PHNOM PENHAS. — Lėktuvai pristato apsuptam Kambodžijos Neak Luong miestui prie Mekongo upės maistą ir amuniciją, numesdami parašutais siuntinius į miesto centrą. Komunistų artilerijos sviediniai pataikė į didelę pagodą, kurioje slėpėsi apie 5,000 pabėgėlių. Zuvo virš 40 žmonių, daug buvo sužeistų. Mieste žuvusių skaičius toks didelis, kad budistų laidojimo laukai dega be sustojimo, degindami kūnus.

ČIKAGA. — Plyboj žurnalo leidėjas, milijonierius Hugh Heiner spaudos konferencijoje apgalvestavo savo sekretorės Bobbie Arnstein nusizudymą, prie kurio privėdė teismo prokurorai, kurie spaudė jo buvusią sekretorę apkaltinti narkotikų byloje jį patį ir jo įstaigų tarnautojus. Hefneris paneigė, kad jo rūmuose Čikagoje būtų buvusios orgijos su narkotikais. Nusizudžiusi Arnstein buvo jau nuista už narkotikų platinimą 15 metų kalėjimo, tik dar laukė apeliacijos skundo sprendimo. Hefneris kaltino prokurorus, kad tie bauginę merginą ir privėdė prie nusizudymo.

ATĖNAI. — Graikijos parlamentas nutarė vienbalsiai teisti buvusios karinės diktatūros narius ir aukščesnius pareigūnus. Laukiama, kad teismo atsakomybėn bus patraukti keli šimtai žmonių. Policija tik trečią dieną suėmė generalą Dimitrios Ioannides, buvusį karinės policijos viršininką, kuris iki šiol buvo laisvas. Jis kaltinamas valstybės išdavimu. Parlamento rezoliucija uždraudžia suteikti diktatūros nariams amnestiją.

SAIGOONAS. — Pietų Vietnamo komunistai ir Hanojaus radijas pikta atmetė Amerikos kaltinimus komunistams, kad jie pradėję laužyti Pietų Vietnamo paliaubų susitarimą. Hanojus aiškina, kad valstybės departamentas klaidingai supranta Vietnamo liaudies pastangas, nes ji siekia tik gintis, nubausti Saigono kariuomenę ir ginti Parvyžiaus susitarimą. Pietų Vietnamo kovos pasiekė prieš paliaubas buvusį lygį.

gumui Watergate byloje ir padėjo prokurorui išaiškinti kitus kaltinamuosius. Už tą kooperavimą Dean baismė buvo sumažinta.

Egiptiečių mokinių ekskursijos dažnai vežamos į Sinajų, kur mokiniai apžiūri buvusius Izraelio kariuomenės pozicijas, požeminius bunkerius ir visą Bar Lev gynybos liniją, kurią egiptiečiai 1973 m. kare gan greitai pralaužė.

KARALIUS FAISALAS REMIA SIRIJĄ

DAMASKAS. — Saudi Arabijos karalius Faisalas pirmą kartą apsilankė Sirijoje, kurios socialistinės vyriausybės dar neseniai ragindavo arabus nuversti karalių Saudi Arabijoje ir steigti respubliką. Jau 20 metų joks S. Arabijos karalius nesilankė Sirijoje. Šį kartą Sirija apdovanojo Faisalą savo aukščiausiu ordinu, o karalius apdovanojo prezidentą Assadą. "Arabų vienybė yra faktas", skelbė valstybinis Sirijos radijas. Faisalas pasakė, kad jis savo išdą atidarys kovos prieš Izraelį reikalams. Assadas pridėjo, kad tik solidariniai arabai galės pasiekti tikslų — okupuotų žemių išlaisvinimo ir Palestinos teisių atstatymo.

Karalius Faisalas, savo solidarumui su Sirija pademonstruoti, turi aplankyti ir karo sugriautą Kuneitros miestą netoli Izraelio pozicijų. Sakoma, kad karalius Sirijai pažadėjo bilijoną dolerių, panašiai kaip Egiptui, o palestiniečių organizacijai karalius skiria 50 mil. dol. per metus.

Irano šachas, nors labai draugiškuose santykiuose su arabais, kartą parodė ir jo vizitas Egipte, pareiškė, kad Iranas neprijungs prie arabų naftos boikoto, jei toks būtų paskelbtas naujo Izraelio karo su arabais atveju.

Washingtono šią savaitę turi įvykti svarbūs Amerikos-Izraelio pasitarimai. Iš Egipto į Washingtoną atšauktas pasitarimams ambasadorius Herman Eilts. Sirijos informacijos ministras Ahmed Iskander Ahmed pasakė, kad Viduriniuose Rytuose negali būti vienašališkų susitarimų su Izraeliu. Kissingeris siekia suskaldyti arabus, išsuderėdamas Egiptui nuolaidų iš Izraelio, tačiau palikdamas Sirijai nuošalį.

Kaire vyriausybės sluoksniai atidengė, kad prezidentas Sadatas pakeitė savo planuojamą kelionę. Jis žadėjo sausio 27 skristi į Paryžių ir iš čia į Washingtoną, tačiau dabar nutaręs iš Paryžiaus grįžti po dvejų dienų namo. Jis žadėjęs vykti į Washingtoną su sąlyga, jei iki to laiko bus naujas kariuomenės atitraukimo iš Sinajaus susitarimas. Atrodo, kad iki sausio 27 d. susitarimo nebus.

WASHINGTONAS. — Baltieji Rūmai formaliai paskelbė, kad Čikagos universiteto rektorius Edward Levi yra nominuotas tapti valstybės prokuroru. Jau virš mėnesio Washingtono buvo kalbama apie jo paskyrimą, tačiau teko nugalėti keliųtakingų senatorių, kaip sen. Roman Hruska iš Nebraskos ir sen. James Eastland iš Miss. opoziciją. Šie konservatyvūs senatoriai tvirtino, kad prof. Levi yra per daug liberališkas kairysis ir valstybės prokuroro pareigoms netinka. Abu senatoriai antradienį pusrūčiavo su prof. Levi ir sutiko nestatytį kliūčių jo patvirtinimui.

Sen. Bentsen puola Amerikos politiką

ČIKAGA. — Senatorius Lloyd Bentsen, demokratas iš Texas, kuris laikomas kandidatu į prezidento vietą, pareiškė Čikagoje, kad Nato organizacija buvo susilpninta, nes valstybės sekretorius Kissingeris visą dėmesį nukreipė į santykių gerinimą su Sovietų Sąjunga ir Kinija, visai pamiršdamas Amerikos draugus Europoje ir Pietų Amerikoje. Sen. Bentsen nurodė, kad santykiai su Kanada irgi buvo pažeisti ir net pablogėjo, nors šiais energetikos krizės laikais tuos santykius reikėjo stiprinti.

Kalbėtojas išreiškė susirūpinimą, kad Amerikoje ekonominė krizė gali atnešti izoliavimosi nuotaikas ne tik vyriausybėje, bet ir piliečių tarpe. Jis kritikavo "atgyvenusių Amerikos užsienio politiką, kurią veda Kissingeris, nes ta politika siekia gerų santykių tik su keliomis didesnėmis valstybėmis.

♦ Vakar New Yorke, Gabono valstybėje ir kitur pasaulyje buvo paminėta dr. Alberto Schweitzerio 100 metų gimimo sukaktis.

Angola yra didžiausia ir turtingiausia Portugalijos kolonija. Dar neišku, ką darys pusė milijono baltųjų, kai valdžią gaus juodieji.

Ginčai Portugalijoje dėl darbo unijų

LISABONA. — Portugalijos vyriausybėje gali įvykti krizė dėl ginčų, kaip tvarkyti portugalų darbo unijas. Komunistai ir juos remia karininkai vyriausioje taryboje nusprendė turėti vieną darbo unijų federaciją, kurioje vadovybę neabejotinai turės komunistai. Socialistai ir populiariūs demokratai siūlė kitą įstatymą ir net grasino pasitraukti iš vyriausybės, jei jis bus nepriimtas.

Komunistai sau palaikę įstatymą parėmė greit susaukta didelę darbininkų demonstraciją.

Derybose su Angolos kolonijos sukilėlių vadais Portugalijos vyriausybė susitarė dėl laikinosios vyriausybės Angoloje sudarymo. Trys Angolos sukilėlių grupės susitarė ir dėl savo karo įgėjų integravimo planų.

Nuo fotografų Londone slepiasi į teismą atvežta moteris, kuri kaltinama kartu su kitais penkiais airių slaptos armijos veikėjais Birminghamo tavernos susprogdinimu.

SVARBIAUSIAS UŽDAVINYS, PASAKĖ FORDAS, LAIMĖTI EKONOMINĖ KOVĄ

WASHINGTONAS. — Prezidentas Fordas vakar pasakė savo pirmąją kalbą jungtiniam abiejų kongreso rūmų posėdžiui — State of the Union kalbą. Kongreso nariai jį sutiko ilgais plojimai ir parodė visą, tradicijų ir protokolo reikalaujamą mandagumą. Prezidentas prisiminė, kaip jis pateko į kongresą ir pirmą kartą davė priesaiką, pasveikindamas naujus kongreso narius. Jis prisiminė prezidento Trumano žodžius jo pirmajam kongreso tarbybos metais.

Senatas perrinko buvusius vadus

WASHINGTONAS. — Antradienį kongresas pradėjo sesiją ir tvarkė savo vidaus reikalus. Senato respublikonai išrinko savo partijos kaukuso pirmininku konservatyvių pažiūrų senatorių Carl Curtis iš Nebraskos, nors tos vietos siekė liberalas sen. Jacob Javits iš New Yorko. Kiti du respublikonų vadai senate, mažumos vadas Hugh Scott iš Pensylvanijos ir "botagas" Robert Griffin iš Michigano buvo perrinkti.

Demokratų perrinko daugumos vadą sen. Mike Mansfield. Senato vieta iš New Hampshire liko tuščia, nes toje valstijoje dar nepaaiškėjo, kas laimėjo rinkimus: demokratas John Durkin ar respublikonas Louis Wyman. Ir vienas ir kitas turi savo valstijos pažymėjimus apie rinkimų laimėjimą. Klausimas atiduotas senato taisyklių komitetui.

Panaikino vidaus saugumo komitetą

WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmai pirmąją savo šios sesijos dieną 259-150 balsais nutarė uždaryti Vidaus Saugumo komitetą ir perduoti jį pareigas Teisiniam komitetui. Uždaryto komiteto pirmininkas Richard Ichord savo žodyje pareiškė, kad Amerikoje yra virš 15,000 gerai treniruotų ir drausmingų revoliucionierių, kurie veikia komunistų partijos įtakoje. Jie esą pasirodė ir laukia progos smogti Amerikai.

Atstovas Ichord pareiškė, kad "Amerikoje vyraujančiose aplinkybėse ir nuotaikose, kurios yra kongrese, komiteto panaikinimas buvo neišvengiamas". Pats Vidaus Saugumo komiteto pirmininkas irgi balsavo už jo panaikinimą.

Iš Amerikos spaudos komentarų apie šio komiteto uždarymą galima susidaryti įspūdį, kad tas komitetas kaltas, kad JAV politikoje iškilio Richardas Nixonas. Jis prezidento Trumano laikais, būdamas dar jaunas kongreso narys, komitete pagarsėjo išaiškindamas šnipus valstybės departamente ir buvo po to išrinktas į senatą. Tame komitete Nixonas gavo kovotojo prieš komunistų reputaciją. Vėliau jis tapo "detantės" ir prekybos su Maskva šalininku.

NEW ORLEANS. — Sumažinus keliuose automobilių judėjimo greitį, mažiau žmonių užsiūša, o tas pakenkė Pietiniam Akių Bankui, paskelbė to banko pareigūnai. Bankas anksčiau gaudavo keliuose užsimušusių žmonių akis iš jų gindinių. Per 24 metų veiklą bankas išdalinė reikalingiems apie 6,000 akių.

Prezidentas pradėjo, sakydamas, kad padėtis nėra gera. Jis šį tvirtinimą parėmė statistika iš užsienio prekybos, biudžeto deficito, infliacijos srities. Daugiau amerikiečių dirba, uždirba daugiau, negu Trumano laikais, tačiau padėtis nėra patenkina. Amerikiečiai tikisi veiksmų iš prezidento ir kongreso. Jis pažadėjo atsiųsti atskirus raportus ir pasiūlymus kongresui. Kvietė visus būti partneriais kovojant už tai, kad visi amerikiečiai turėtų darbą.

Prezidentas pakartotojo savo planą sugrąžinti dalį mokėsi. Ragino iki balandžio 1 d. užbaigti mokesčių įstatymo pakaitimus, kad šiais metais visi galėtų gauti mokesčių sumažinimo pinigų. Reikia kontroliuoti vyriausybės išlaidas, reikia nebepravesti naujų programų, reikalaujančių federalinės valdžios lėšų. Prezidentas pranešė apie naują biudžeto projektą. Jei ir nebūtų naujų programų, išlaidos jau bus per aukštos. Tą problemą reikės kongresui ir vyriausybei išspręsti.

Kalbėdamas apie naftos kainų pakilimą, prezidentas pasakė, kad kalta dėl tos krizės ir Amerika, nes ji nepasirodė tokioms krizėms, kaip arabų boikotas. Prezidentas pasiūlė pakeltus Amerikos energijos reikalavimus tenkinti iš savo šaltinių, didinant pertekliaus atsargas, gamybą. Našta bus padalinama lygiai ir teisingai visiems amerikiečiams. Bus pakeltos naftos kainos. Iki 1985 Amerika nepriklausys nuo svetimos naftos ir galės padėti laisvos pasaulio šalims. Reikės padidinti naminių naftos gamybą Kalifornijos karo laivyno laukuose. Teks vėl pakeisti elektros stotis į akmens anglies naudojimą. Pakeliami mokesčiai užsienio naftai iki 3 dol. statinei iki balandžio 1 d. Mokesčiai bus atšaukti, kai sąlygos leis.

Prezidentas ragino kongresą priimti įstatymus, kurie neleistų naftos biznieriams daryti nepaprastus pelnus. Prezidentas svarstęs ir gazolino normavimo planus, tačiau nutaręs jų nesigriebti. Reikės padidinti Amerikos naftos gamybą jūros pakraščiuose. Prezidentas siūlo Kongresui įstatymus, kurie leis naudoti daugiau anglių, nepažeidžiant švaresnio oro reikalavimų. Rekomendavo ne tik didinti energijos gamybą, bet ir apriboti jos sunaudojimą. Įstatymai turėtų padėti automobilių pramonei gaminti automobilius, kurie mažiau sunaudoja gazolino. Pastatams, kurie gaus naują insuliacijos medžiagą, bus numušiami mokesčiai.

Per ateinančius 10 metų Amerikoje bus šimtai naujų atominės energijos, naujų anglis deginančių jėgainių ir milijonai automobilių, kurie degins mažiau gazolino. Prezidentas pareiškė, kad Amerika gali tai padaryti, ką nori. Jis tuo tvirtai tikis.

Detroito naujienos

Detroito Lietuvių Organizacijų Centro pranešimas
Detroito visuomenei

OC valdyba praneša: Lietuvos Nepriklausomybės 57-tes sukakties iškilmingas minėjimas Detroito įvyks šiais metais vasario mėn. 16 d. 12:45 val. Kultūriniame Centre, 25335 West 9 Mile Rd.

Vėliavos pakėlimas prie miesto Rotušės įvyks vasario 16 d. 8:30 val. ryto ir nuleidimas 5 val. po pietų.

Vėliavų ceremonijoms, t. vėliavų pakėlimui ir nuleidimui, Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje šv. mišių metu ir iškilmingame minėjime Kultūriniame Centre vadovaus "Švyturio" jūrų laivai.

Kviečiame organizacijas su vėliavomis dalyvauti bažnyčioje ir iškilmingame minėjime. Pateikiame, kad turėtumėte su savimi vėliavai stovą.

Pamaldos už žuvusius karius, rėptizanus ir lietuvių tautos kančinius kalėjimuose bei Sibiro koncentracijos stovyklose bus laikomos visose trijose lietuvių parapijų bažnyčiose, t. y. Dievo Apvaizdos, Šv. Antano ir Šv. Pe-

tro bažnyčiose tuo pačiu laiku 10:30 val.

Iškilmingame minėjime pagrindinę kalbą pasakys ALT narys Marylando universiteto prof. Dr. Jonas Genys iš Vašingtono. Kas bus kalbėtojas amerikietis — paaiškės vėliau.

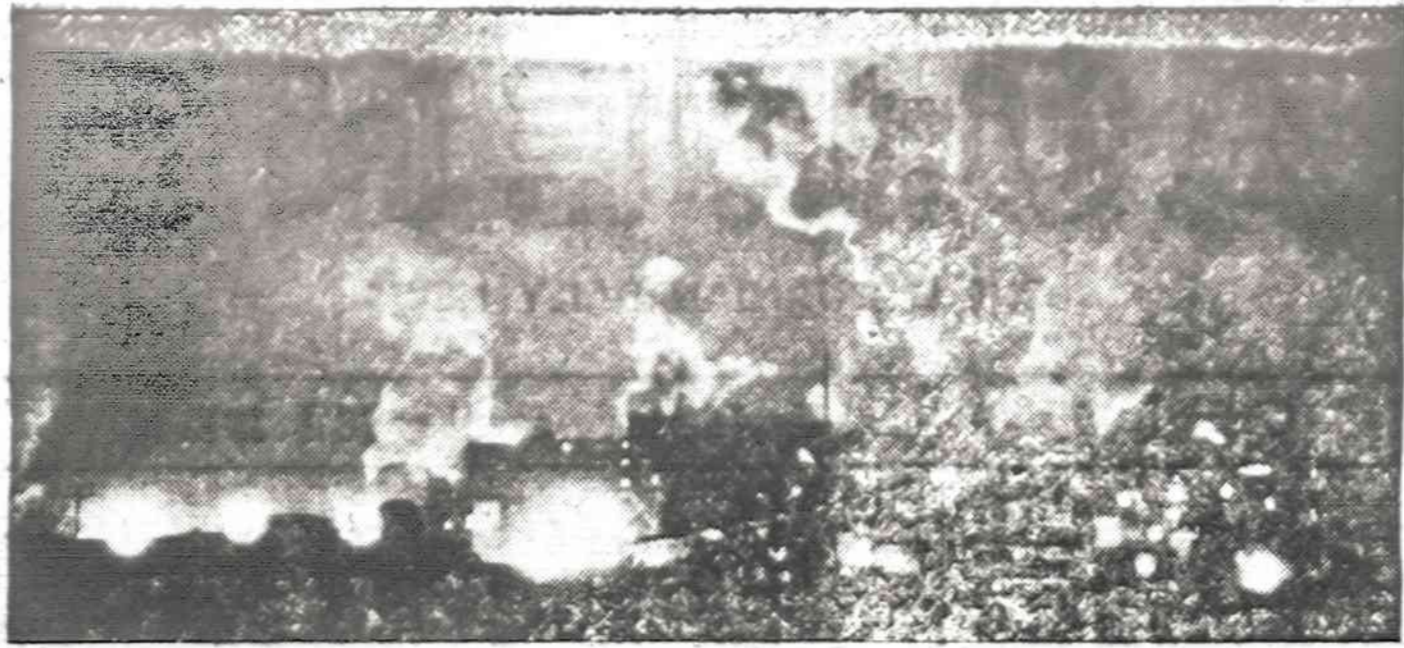
Meninę programą išpildys vyruoktetas "Vakaro garsai" vadovas Rimas Kasputis ir tautinių šokių grupė "Šilainė". Vadovė Galina Gobienė.

Prieėjimo į salę bus renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams ir persiunčiamos Amerikos Lietuvių Tarybai.

Aukoms rinkti vadovaus ALT direktorė, DLOC vicepirmininkė Elzbieta Paurazienė, gyv. 17403 Quincy Av., Detroit, Mich. 48221. Tel. UN 2-3298. Aukas priims ir visi kiti DLOC valdybos nariai.

DLOC plečia savo veiklą

Didelis įnašas Lietuvos laisvinimo reikaluose. Detroito universitetas piginialiai remiamas Michigano tautybių. Michigano Tautybių Komitetas š. m. spa-

Anglių refinacija Kingsport, Tenn. dirba 24 val. per parą. Naktį jos krosnys ir kaminai apviečia visą apylinkę.

BANALYBĖS IR NESAMONĖS LOGIKOS VARDU

Žydas rabinas syki man pasakė, jog šiais laikais nebetikiama, kas matoma, o tikima, kas norima matyti. Man regis, jog šia neobjektyvumo liga rimtai susirgė Akiračiai, o ypač jų uolūs bendoradarbis Algirdas T. Antanaitis.

Jei Antanaitis kas nors nepatinka, tuomet priešingo nuomonė jo yra iškoliojama. Ir dargi vardan laisvės, demokratijos, mokslo, logikos, kultūros, lietuviybės... Žodžiu, Antanaitis yra prietaringas ir gerbia daug šventų karvių, bet visa tai suprastinus tėra tik arogantiškas savęs liaupsinimas, o kitų niekinimas.

Pernai metų spalio Akiračiuose Antanaitis kerta Naujienoms už autoritetų niekinimą. Anot Antanaitis, visuomenė Naujienų pamazgas atmetė ir j Lietuvių Bendruomenę išrinko geriausius veikėjus.

Bet visa tai bendrybės ir banalybės. Naujienos dalykiškai iškėlė LB rinkimų apgaule ir net pikty valią. Gerieji veikėjai jau nėra visiems tokie geri veikėjai ir autoritetai. Ypač tiems, kurie yra dalykiškai neprietaringi ir netiki į šventas karves.

Toliau — dar gražiau. Trenkia antausį Anaiolijui Kairiui už jo tvirtą nusistatymą prieš išėivių lietuvių bendradarbiavimą su sovietine valdžia, rasdamas Kairio pasimetimus logikoje. Tačiau Kairys daug suprantamiau ir protingiau rašo

menė turėtų būti visiems pavyzdžiu, kaip Pasaulio Lietuvių Nr. 9/74 gruodžio mėn., puslapis 186 tarp kitko rašo: "Prezidiumas kviečia visus L. B. Tarybos narius būti pavyzdžiu kitiems: aktyviai jungtis į L. B. veiklą, pasitaikancius nuomonių skirtumus aiškintis savo tarpe, remtis broliška meile, pagarba kito nuomonei tir susiklausymo dvasia, kad laikydamiesi Lietuvių Chartos, ne tik kituose kraštuose, bet ir Amerikoje sudarytume vieningą L. B.". Pasirašęs pirm. A. Rugienius ir sekret. J. Urbanas. Argi taip elgiasi L. B. Prezidiumo nariai kaip patys skelbia? Ar remiasi broliška meile ir pagarba kito nuomonei? Dėl nuomonių skirtumo pirmieji nubėgo pas amerikiečius ir apsiskundė. Ir kažin kuom dar tas viskas baigsis. Ar tik nereikės pasėkti Čikagos visuomenės pavyzdžiu.

★ Sausio 19 d. 12 val. Radijo klubo parengimas gegužinė po stogu Lietuvių namuose. Vyriausiasis šeimininkė Zofija Driženė su talkininkėmis. kviečiama visa visuomenė atsilankyti. Savo atsilankymu paremsite Radijo Klubo valandėlę.

— Vasario 2 d. žurnalistų popietė pas Stėpą ir Stasė Smalinskus. Registruotis pas pirm. V. Selenį.

— Vasario 8 d. 8 val. Užgavėnių balius Kultūriniame Centre. Ruošia Detroito ateitininkai.

— Vasario 16-sios minėjimas įvyks kultūriniame centre 12:45 val. Ruošia Detroito Lietuvių Organizacijų Centras.

— Vasario 23 d. L. žurnalistų s-gos Detroito skyriaus metinis susirinkimas, Lietuvių namuose pradžia 12 val. A. Sukauskas

skaitant Anatolijaus Kairio publikistiką ir bandant ją išprasti. Be to, dar reiktų aprašyti nuo piktžolių ir savo darželyje. Štai Vincas Rastenis tame pačiame numeryje sako, kad ALTA paskutiniame kongrese save kėlusį ir padanges už tikrus ir tariamus nuopelnus, o kitą vietoj Nijolę Martinaitytę sugreitina naujo meninio žanro kūrijus Teresę ir Joną Bogutą su garsiuoju švedų filmų režisierium Ingmar Bergman. Gal kada ateis eilė ir reikalas surasti paraleles tarp Algirdo T. Antanaitis ir Donelaičio, o gal net Sekspyro, nes pagaliau Antanaitis dirba ir vadovauja Čikagos lietuvių meno vienetei Antram kaimui.

Taigi visas tas Akiračių sąmyšis dėl demokratijos, kultūros, kūrybos ir t. t. yra tik toks, koks jis ir yra. Banalybių ir nesamonių samplūdis į galvą. Užtenka aplinkos teršimo mažmožiais ir niekiniais. Akiratininkai, geriau vietoje savo spaudą leidę, pasiskaitykite ką Jūsų nemėgstama spauda rašo ir, anot Nijolės Martinaitytės, totalinis rezultatas atsieks efektų!

Vienoje Marxo brolių filmoje vienas brolis, palaikęs ir vėliau apvartęs knyga, numeta ją žemyn ir pradeda ją trypti. Kitas brolis klausia išmintingą Groucho, kodėl Harpo taip supykęs ant tos knygos. Groucho atsakė, kad vargšelis Harpo jinršęs, nes nemoka skaityti.

Saulius Simoliūnas.

BIZNTERIAI KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE" — TURI GERIAUSIA PANESEKIMA BIZNYJE

GEROS DOVANOS

ŠIOS KNYGOS PARUODAMOS DABAR "NAUJIENOSE" SU DIDELIEMIS NUOLAIDOMIS:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, prižiūra, sveikata ir grožis.
Kietas viršelis, vietoje \$4.00 dabar tik \$2.00
Minkštas viršelis tik

Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONĖS.
Kietonės po Europą išpūdziai. Vietoje \$2.00 dabar tik \$1.50

Gerima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money order!

NAUJIENOS,
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 psl. knyga. Kaina \$2.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būna kiekvienam norinčiam pažinti netoliną Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenusių ar Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užėiti į "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$2.50 čekiu arba Money Order, pridedant 20 c. persiuntimo paštu, kokių adresu:

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Give pinigus, tuojau knyga pasijūsime.

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį - Dėdę Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Jąbar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir paskaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žinoti ar vasaros pasikaitymams nupirkti Antano Rūko parašytą VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMA — Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiuins kiekvieną, kas jį atsimena ir pažinojo, o naujesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo ANTONO RŪKO lengvas, vaizdas, gražia literatūrine forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų lietuvių švietuolių gyvenimu ir jų kieta, ideologine veikla.

Antanas Rūkas, VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Adomaitis - Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIENŲ" ADMINISTRACIJOJE

RYMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurias papuoš bet kokia knygu spinta ar lentyna.

K. Bielins, PENKTIJI METAI, gražiai įrista, 592 psl. \$6.00
K. Bielins, DIENOJANT, gražiai įrista, 464 psl. \$6.00
Prof. Vaclo. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, I tomas, gražiai įristas, 431 psl. \$7.50
Prof. Vaclo. Biržiška, SENŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 psl., įrista — \$3.00, minkštasis viršelis — \$2.00; II dalis, 225 psl., įrista — \$3.00, minkštasis viršelis \$2.00
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p. \$2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrista, 418 psl. \$5.50
Kipras Bielins, GANA TO JUNGO, 492 psl., minkštasis viršelis \$5.00
Juozas Liūdžiūns, RASTAI, 256 psl. \$3.00
P. Liūdžiūnienė, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIŪDŽIŲ, 88 psl. \$1.00
Janina Narūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai 170 psl. \$3.00
M. Gudelis, POVILAS MILERIS, biografijos bruožai 232 puslapiai \$3.00

NAUJIENOS,
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbuvys, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie dižiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinio stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kiekias drobės viršelis kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POŠĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičiąs komunizmo klasingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. Kaina \$4.00.

ČIKAGIETES IŠPODZIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVOJ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakuose, Klatpedoje ir Palanžoje. Vaizdas aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGIŠKŲJU KILIMŲ Į VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą išpūdziai. Ilustruota foto nuotraukomis, 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELŽIŽINES UZDANGOS. Autoriaus pastabumų neapgauna Inturisto ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

Vincas Zemaitis, LIETUVIŲ ETNINIŲ SIENŲ KLAUSIMAI. 3 istoriniai žemėlapiai, 106 psl. Kaina \$2.00.

Vincas Zemaitis. LIUBLINO UNIJOJ SUKAKTIES PARASTEJE. 84 psl. Kaina \$1.50.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridedant čekį ar piniginę perlaide.

Bonds are for saving up for a down payment on a house.

Bonds can make buying a house a lot easier. Just sign up for the Payroll Savings Plan where you work. Every payday, an amount you specify is automatically set aside from your check and used to buy U.S. Savings Bonds. Before you know it, you'll have a nest egg big enough to buy a little nest of your own. U.S. Savings Bonds. A good blueprint for a house of your own.

Take stock in America.
Buy U.S. Savings Bonds

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — THURSDAY, JANUARY 16, 1975

KAIP JIE GYVENO S. RUSIJOJE?

V. VYTENIETIS

Tarybinė enciklopedija rašo, kad prasidėjus vokiečių — rusų karami iš Lietuvos į Rusiją pasitraukė apie 3000 lietuvių karių ir apie 23.000 Lietuvos gyventojų.

Kaip jau yra žinoma, prasi- dėjus karui lietuviai kariai bu- vo prievarta varomi į Rusiją. Kam pavyko pabėgti, tai liko Lietuvoje, o išvartųjų daug žuvo kautynėse. O kiek nekalti nubaustų žmonių iš kal- jimų išvežė į Rusiją, tai to ne- skelbia.

Tie vadinamieji pabėgusieji "Lietuvos gyventojai", tai bu- vo komunistai, jų pataikūnai ir dalis nekaltai pakliuvusių ir komunistų pinkles. Šie visi galvotrukčiai bėgo į Sovietų Rusiją, vengdami žmonių kerš- to už savo blogus darbus. Iš Vilniaus daugiausia dūmė Minsko — Maskvos kryptimi.

O iš Kauno ir gretimų vieto- vių spaudė per Žarąsus, Daug- pių, Velikije Luki, Rževą ir p. Prastuoliai žmonės išsisklaidė įvairiose S. Rusijos miestuo- se, dirbo fabrikuose ar kolcho- zuose. O vadovybė daugiau- sia dūmė į Maskvą pas "tėvą" Stalina.

Kaip jie gyveno, ir ką jie matė S. Rusijoje, tenka pasi- paudoti A. Venclovos atsimi- nimais "Vidurdienio vėtra" ir J. Šimkaus atsiminimais "Apie žmones, įvykius ir save". Ir pabaigoje pacituotų ištraukų bus nurodyta tik tų knygų pus- lapiai.

Kelionėje jie turėjo įvairiau- sių nuotykių ir pamatė tą, kas buvo anksčiau draudžiama pa- matyti. Štai A. Venclovos at- siminimų ištrauka, ką jis ma- tė Viaznoje:

"... Tik viena kita miestel- io gatvė grįsta. Mūriniai namai taip pat spietis tik cent- re. Į viršų kilo kelių senovi- nių, apleistų, seniai neronon- tuotų cerkvių kupolai. MŪŽI- niškos iškabos didžiulėmis rai- dėmis kabėjo viršum parduo- tuvių durų. Visur žyzė musės,

iš laukų vėjas nešė sieno kva- pą. Miestelio pakraščiuose vaikštinėjo karvės ir ožkos, ir tik centre buvo skverai su ap- džiusiais medeliais ir suo- tais išmilytėjimais ar pavargu- siems" (139 psl.).

Toliau dar įdomu susipažinti, ką Venclova matė Viaznos notaro kabinete:

"... (Mane, beje, labai nu- stebino notaro įstaigos vargin- gumas ir nevalyvumas — ne- štuoti kambariai, visur dul- kės, rašalu iš seno aptaškyti stalai, kėdės išlauzytomis ko- jomis. "Ne, tai ne mūsų nota- rai burzujai", — pagalvojau, prisimines Marijampolės nota- ro namus, dar gimnazistas kaip korepetitorius mokiau jo dukrelę, — ten ir kambariuos, ir raštinėj viskas žibėjo in bliz- gėjo..." (131 psl.).

Venclova Minsko bombardavi- mą pergyveno ilindęs į slėp- tuvę. O išlindęs iš slėptuvės ir žiūrėdamas į degantį miestą gavojo: "Tai štai kas yra fa- šizmas, štai ką jis neša žmo- nėms ir valstybėms!... Štai kur vokiečių kultūra!". Bet apie "kultūringus" bolševikų veiksmus, tai nieko neužsimė- na. Juk į Minską tuo laiku bu- vo suvartyta tūkstančiai kalinių, tame skaičiuje ir daug lietu- vių. Ir juos Červenėje enkave- distai be jokio pasigailėjimo sušaudė.

Labai nustebė rusai, kad penktąją karo dieną Možaisko apylinkėje (apie 100 kilometrų atstume nuo Maskvos) su- gavo vokiečių nuleistą desan- tų. Tai buvo didelis moralinis smūgis, kad tokioje tolimoje užfrontėje, beveik Maskvos priemiesčiuose, jau pasirodė vokiečiai. Kilo panika, kad yra nuleista vokiečių desantų ir šnipų. Šnipais buvo įtarti ir sulaikyti L. Gira ir J. Marcini- kevičius. Girą išgelbėjo Venc- lova, garantuodamas deputa- to mandatą. O Marcinkevičius — Lietuvoje gyvenęs ir jį paži- nojęs rusų karininkas.

Venclova (kartu važiuo ir Gira su žmona) su užsieninės firmos mašina, vairuojama jo soferio, duobėtis pletais ir keliais sunkiai pasiekė Mo- žaiską. Kaip jo užsieninę ma- šiną iš jo daug kas norėjo at- imti. Kartais gelbėjo deputa- to mandatas, o kartais tekda- vo ir slapta pabėgti. Kelionė- je truko benzino ir jo gauda- vo tik iš į frontą važiuojančių kareivių. Možaiske jau jo ma- šina visiškai sugedo ir ją te- palikę traukiniu išvažiuo į Maskvą. Jūs sutiko "atstovas" P. Rotomskis, kuris išklauses- jų kelionės vergus pareiškė, "kad Maskvoje vyrauja ne- linksma nuotaika. Tai buvo pirmieji karo bėgliai, kurie Maskvą pasiekė birželio 27 d. Ten susirinko Lietuvos "vy- riausybių" nariai ir žymesnie- ji komunistai. Atstovybėje ruo- šė balius, gerė taikos meto ka- vą ir prancūzišką vyną.

Kai tik prasidėjo karas, tai ir gyventojų atėmė radijo apa- tarus. Viešose aikštėse buvo skelbiama tik rusiška propa- ganda. A. Venclova ir L. Gira pirmieji suorganizavo lietu- viškas laidas per Maskvos ra- diją. Pranešėja pakviesta ak- torė Kazimiera Kymantaitė.

1941 m. liepos 3 d. pirmą kartą nuo karo pradžios liū- du balsu viešai per radiją pra- bilo Stalinas. Jis aimanuoda- mas šaukė: — Draugai! Pili- ečiai! Broliai ir seserys! Mūsų armijos ir laivyno kariai! Į jus aš kreipiuosi mano bičiul- liai... Taigi, kai kinkos pra- dėjo drebėti, tai ir Stalinas iš- moko broliškai kalbėti.

A. Venclova savo atsimini- muose pacituoja rusų rašyto- jo K. Simionovo knygos "Gy- vieji ir mirusieji" ištrauką, ku- rioje Stalinas apibūdinamas taip: "... Jį (Staliną) žmonės mylėjo ne vienai: be ribų ir su išlygomis, ir gėrėdamies, ir prisibijodami; kartais net- gi nemėgo. Bet jo drąsa ir ge-

ležinė valia neabejojo niekas.

("Vidurdienio vėtra", 149 psl.). Bet rašytojas pamiršo pri- minti, kad Stalinas "geležine valia" pasižymėjo tik talkos metu, kuomet žudė nekaltus žmones. Bet karo metu atsilai- kė tik suviliojęs tautą suktais pažadais ir iš Amerikos gauto- mis milijardinėmis dolerių su- momis.

Po kurio laiko lietuviškų ra- dido laidų vedėju buvo paskir- ti J. Banaitis, nuo 1937 metų komunistų partijos narys. Į ra- dido laidas įsijungė solistė A. Staškevičiūtė.

1941 m. liepos vidury rusai pirmą kartą pradėjo naudoti "katiušas". O tų metų liepos 22 d. vokiečiai pirmą kartą pradėjo iš lėktuvų bombarduoti Maskvą. Visą naktį mieste poš- kėjo įvairių rūšių rusų gink- lai ir drebito Maskvą. Tai tik rusų buvo sukeltas didelis triukšmas ir bereikalingai iš- šaudyta daug šovinių. Vėliau jau ir rusai išmoko kariauti ir šaudydavo tik tame rajone, kur puldavo vokiečių lėktuvai.

Prasidėjus karui visoje Ru- sijoje buvo įvestos pramoninių prekių ir maisto produktų pirkimo kortelės. Žmonėms reikėjo valandomis stovėti eilėse prie valgyklų ir krautu- vių. Tas didino nervingumą, nuovargį ir žmonių santykiai būdavo dažnai šiurkštūs ir pikti. Be to, nuolatiniai Mask- vos bombardavimai labai iš- vargino žmones. Tai tuos žmo- nes, kurie tiesiogiai nebuvo su- rišti su gnyba ir darbu fabri- kuose, pradėjo evakuoti iš Maskvos. Tai Lietuvos "vyriau- sybė" ir kiti komunistų veikė- jai buvo iškelti į Penzą. Čia jie neįsprendė karo sunkumų, pradžioje apsigyveno viešbu- čiuose, o vėliau jau gavo atski- rus kambarius pas vietinius gyventojus. Apie Penzos vieš- bučius A. Venclova rašo taip: "... Dvelkė pėlėsiais, žiu- rėmėmis, nevedinta patalyne, dar kažkokiais nemaloniais kvapais. Atskirame kambaryje įtaisytu tualetu iš karto naudojosi gal dešimt vyrų, niekuo neatitverti vienas nuo kito. Visa tai likę, galimas daik- tas, dar iš caro laikų". ("Vi- durdienio vėtra", 168 psl.).

Šia ištrauka galima pilnai patikėti, nes ir patys rusai daž- nai papūgiškai kartoja, kad: — pas mus visko yra. Atvykimą į Penzą paminėjo Girų bute. Gerė gerą arbatą, valgė sumuštinus su sviestu ir dešra ir jautėsi kaip senais ge- rais laikais. A. Venclova rašo, kad jais rūpinosi rusų vyriau- sybė, kad nebūtų alkani ir ar- tinantis žiemai gautų šiltų dra-

(Nukelta į 5 psl.).

Kudirkos kalbasi su kongreso atstovais. Iš kairės į dešinę matome Ma- Bendorjo Baltijos Komiteto reikalų vedėjas Edvardas Šumanas; Euge- rija Šulskienė, Kudirkos motiną; Michigano senatorių Robert Griffin, nija Kudirkienė; kongreso atstovas Robert Hanrahan ir Simas Kudirka.

ALTAS SURUOŠĖ SUSIPAŽINIMĄ SU KONGRESU

Amerikos Lietuvių Taryba 1974 m. gruodžio 12 dieną su- ruošė Simo Kudirkos susipa- žinimą su Amerikos kongreso atstovais.

Susipažinime dalyvavo sen. James Buckley, sen. Charles Percy, sen. Robert Griffin, sen. Jacob Javits, sen. Jesse Helms, kongreso atstovai Robert Hanrahan, Morgan Murphy, Ralph Metcalfe, George O'Brien, Ralph Regula, Gus Yatron, Ed. Derwinski, Samuel Stratton, Frank Horton, Robert Huber ir Peter Frelinghusen.

Pasitarime dalyvavo Wa- shington Post ir Washington Star korespondentai ir dviejų televizijos stočių atstovai.

Susitikimas Kudirkos su kon-

greso atstovais buvo labai nau- dingas. Kaip Amerikos Lietu- vių Taryba, taip ir Amerikos Baltų Komitetas užmezgė ry- šius su naujais draugais. Tos pažintys bus naudingos kovo- je už Lietuvos laisvę.

Dr. Kazys Bobelis telefonais ir instrukcijomis paruošė šį susitikimą, o Amerikos Lietu-

vių Taryba sumokėjo susiju- dingas. Kaip Amerikos Lietu- vių Taryba, taip ir Amerikos Baltų Komitetas užmezgė ry- šius su naujais draugais. Tos pažintys bus naudingos kovo- je už Lietuvos laisvę.

Prie susitikimo paruošimo darbų taip pat prisidėjo Ame- rikos Baltų Komiteto pirmi- ninkas Dr. Jonas Genys, Ame- rikos Latių atstovas Gunars Meierovics ir Amerikos Estų atstovas Heikki Leesment.

Edvardas Šumanas

Jau kuris laikas atspausdintą ir galima gauti knygų rinkcje CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Abrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus 664 psl. Kaina \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos baž- nyčios, įsteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografi- jos. Duoti dokumentai katalikiškų, socialistinių, laisvamanišku ir kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, ban- kai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJS DRAUGIJOS

vardu ir pasiūsti:

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITOS SKAITYTI NAUJENAS

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka di- delius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pa- siekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės ben- drovumą ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mė- nesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2%	PER ANNUM:
	\$5,000.00 OR MORE
	4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE
	30 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Išleista 1923 metais.

Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti.

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje por tirstanti sniega liepia lazdymui išskleisti mažyti deimantų spindinį žiedą, apskaičio medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamazū įveda į gamtos vaizdą ir garų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiuose gamtos scenovaizdžiuose svajoja, juokauja ir verkia poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitis, Valžūnėnė, ŽVAIGŽDĖTOS NAKTYS. Didelio for- mato, 128 psl. Kaina \$1.—
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kūleninio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Butkų Juzė, EILĖRAŠČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIEŠNIA VĖTROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLUDI - LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolius Kairys, AUKSINĖ SĖJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJU ROZIŲ ŠVENTE. Eiliuoti pasakojimai apie 8 išvėtinias lietuviškas senovės laikais su autoriaus iliustracijomis. \$5.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranausko "Anykščių Šilėnų" vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Belys Rutkis, UGNIES PARDAVĖJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Petras Sagatas, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eiliuoti kūrinė- liai, 92 psl. \$1.00.
13. Petras Sagatas, PIAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Gruodis, AGUONOS IŠ SMĖLIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
15. Elena Tumionė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BOK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujienu raštinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar pinigini orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakykusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money or- derį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$26.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.50 per three months. Canada \$30.00 per year; other countries \$31.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams \$30.00	
pusei metų \$16.00	
trims mėnesiams \$8.50	
viename mėnesiui \$3.00	
Kitose JAV vietose:	
metams \$26.00	
pusei metų \$14.00	
trims mėnesiams \$8.50	
viename mėnesiui \$3.00	

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Maskvai nepatinka kongreso nutarimas

Antradienio vakarą sekretorius Kisingeris pasikvietė spaudos atstovus ir pranešė jiems, kad Sovietų Sąjunga panaikino 1972 metais pasirašytą prekybos sutartį su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis. Sovietų valdžia nepatiko kongreso priimtas ir prezidento Fordo pasirašytas įstatymas. Sovietų valdžia raštu pranešė apie galiojančios prekybos sutarties panaikinimą, o vėliau tą nutarimą sovietų atstovai plačiau paaikškinę žodžiu.

Kiekvienam aišku, kad šis sovietų valdžios nutarimas yra didelis smūgis sekretoriaus Henry Kisingerio užsienio politikai, bet Valstybės sekretorius, išsikalbėjęs su sovietų diplomatais, pareiškė, kad sovietų valdžios nutarimas liečia tikrai prekybos reikalus. Iki šiol Sovietų Sąjungos ir JAV pasirašytos sutartys atominių ginklų kontrolės klausimais tebegalioja ir planuojami tolimesni pasitarimai vyks numatytu metu.

Sekretorius Kisingeris pabrėžė spaudos atstovams, kad nei viena galingoji valstybė negali leisti kitai valstybei kištis į josios vidaus reikalus. Kongreso nutarimą įrašyti į naują prekybos įstatymą, kuris yra surištas su sovietų valdžios nutarimu išleisti į užsienius išvažiuoti norintiems žmonėms sovietų valdžia paskaitė Amerikos kongreso įsikišimui į sovietų vidaus reikalus. Brežnevas, Gromyka ir kiti sovietų valdžios pareigūnai keliais atvejais įspėjo, kad Amerikos kongresas nebandytų įsikišti į Sovietų Sąjungos vidaus reikalus, bet prezidento Fordo pasirašytas įstatymas Maskvai sako, jog tai yra įsikišimas.

Be to, kongresas aprėžė ir kreditų klausimą. 1972 metais pasirašytas susitarimas leido Maskvos pirkliais gauti iki 469 milijonų dolerių kreditų, tuo tarpu naujai priimtas kongreso įstatymas keturiems metams leidžia tikrai 300 milijonų kreditų. Sovietų valdžia tikėjosi bilijoninių paskolų, keli biznieriškai pasizadėjo rusams patatyti dirbtuves trąšoms gaminti ir nutiesti ilgiausius vamzdžius gaminti, o dabar kongresas leis jiems skolinti tikrai kelis šimtus milijonų.

Jeigu ta paskola kongreso nebūtų surišta su sovietų valdžios sutikimu išleisti apie 60,000 žmonių kiekvieną mėną, tai sovietų valdžia gal būtų sutikusi tylėti, bet Maskva negalinti sutikti su įstatymu, leidžiančiu prekybos sutartinį rašyti grynai sovietų valdžios vidaus poli-

JONAS A. ŠARKUS, Ph. D.

KAS ČIA DABAR DAROSI?

Bendruomenės aviatorių Salto mirtelė

Nedėkui tėvui ne motinėli, skutiniu metu tai propagandai Kad mane jauną valioj augino... jie vis naudoja lėktuvus ir net Liaudies daina aviaciją.

Frontinukų primesta JAV ir pasaulinė LB vadovybė jau senai nesirūpina savo paskirties uždaviniais, tik žiūri, kaip išnaudoti kitų darbus ir savo laikino pobūdžio reklaminius darbus pigiai propagandai. Pa-

Daug juoko sukėlė J. Gailos Drauge aprašyta "LB aviacija" ir aviatoriai, kurie iš lėktuvu mėtė atsišaukimus ant sovietų žvejybos laivų, tikslu kviešti žvejus ir jūreivius vietoje pagrobto belius pigiai propagandai. Pasimo Kudirkos.

tiką liešančio klausimo. Savo rašte Maskva skundžiasi, kad sovietų valdžia tikėjosi palankių prekybos sąlygų, muitų sumažinimo ar panaikinimo, bet kongresas to nepadarė. Sovietų valdžia buvo pasizadėjusi išleisti 60,000 žmonių, daugumoje žydų, kiekvieną mėną, o dabar tas pasizadėjimas sulaužytas.

Prezidentas Fordas, gavęs sovietų valdžios pranešimą, tuojau sustabdė visus kreditus Sovietų Sąjungai. Jeigu sovietų valdžia arba kiti užsieniečiai darys spaudimą į JAV vyriausybę, tai JAV vieningai tam spaudimui pasipriešins. Prezidentas turi teisę tuojau pradėti pasitarimus su visu šimtu kitų valstybių naujoms prekybos sutartims, kurios leistų sumažinti muitus. Be to, Exporto - Importo bankas gali skolinti užsieniečiams iki 25 bilijonų dolerių. Šis bankas neturi teisės duoti paskolų Sovietų Sąjungai.

Diplomatų ir politikų tarpe labai plačiai komentuojamas šis drastiškas sovietų valdžios nutarimas. Brežnevas ir Gromyka sutiko išleisti po 60,000 žmonių kiekvieną mėną, o dabar atsisakė nuo savo pažado. Gyvenimas Sovietų Sąjungoje toks "geras", kad valdžia nuo pirmos dienos susidūrė su problema, kurios neturi kitų valstybių valdžios. Rusijos gyventojai nori bėgti iš "komunistinio rojusio". Šimtais rusai ir žydai bėgo iš Rusijos į Lietuvą, Latviją, Suomiją ir kitas valstybes. Daugelis atbėgusių rusų ir žydų tapo lojaliais Lietuvos piliečiais, bet jų tarpe buvo keli, kurie visą laiką šnipinėjo Maskvai. Sovietų valdžia turėjo statyti gėdos sieną, kad tūkstančiai vokiečių iš rytų nebėgtų į vakarus. O dabar, kai pasklido gandas, kad sovietų valdžia sutiko išleisti po kelis tūkstančius kiekvieną mėną, tai norinčių išvažiuoti skaičius pradėjo augti, kaip ant mielių. Brežnevas sutiko išleisti kelis tūkstančius, o norinčių išvažiuoti yra šimtai tūkstančių. Noras išvažiuoti tapo sovietų valdžios vidaus problema. Sen. Jacksonas, visai to nelaukdamas ir nenorėdamas, sukėlė sovietų valdžiai svarbią vidaus problemą.

Kongreso atstovai visai kitaip pažūrėjo į prekybos reikalus su Sovietų Sąjunga. Jeigu Sovietų Sąjunga gali duoti ginklų ir įvairios karo medžiagos Egiptui ir kitoms Artimųjų Rytų valstybėms už devynis bilijonus dolerių, tai kodėl ji negali mokėti gyvais pinigais? Kuriam galui jai reikalingi ilgų metų kreditai? Jeigu Sovietų valdžia leidžia šimtus milijonų dolerių propagandai, agentų ir šnipų tinklų įvairošę pasaulio valstybėse, tai kodėl ji nesumažina tų išlaidų? Jeigu Maskvai renkalinę kapitalistinės Amerikos pagalba, tai kodėl ji nenustoją graužti Amerikos gerbūvio pagrindų?

Amerikai nėra ko bijoti Maskvos nutarimo nutraukti prekybos sutartį. Jeigu ne Brežnevas, tai kitas rusas atvažiuos prašyti pagalbos.

Tie patys šaltiniai ten pat pakartotinai, kaip papigos, vis skelbia, kai jie skraidino Simą Kudirką iš Maskvos į New Yorką. Gi tūlas Urbonas grąsino Detroito visuomenės veikėjams uždaryti semaforus pasirošiusiam čia atskristi S. Kudirkai, o savo skundais svetimoms uždejo kontrolę Detroito lietuvių radijo valandai, tuo tapdamas neabejotinu oro judėjimo viršininku. Jei dar pamėgtų bendruomeninukų kelionę visų lietuvių nutarta boikotuoti Australijos oro liniją, tai bus dar geresnis vaizdas, kad jie tikrai užkariavo erdves, jog net savomis kojomis jau nebesiekia žemės.

Ta astronominė propaganda Drauge ir kitur būtų gal ir pavykusi, jei ne žinios iš Kanados, kad mūsų LB lakūnai padarė labai žemo pilotazo Salto mirtelė — mirties kilpą ir pražudė visą savo ilgai puoselėtą spindesį. Tėviškės žiburių 1 nr. yra jaunimui skirtas puslapis Jaunimo žiburiai. James trintis straipsniais drąsūs Kanados lietuviai studentai atidengia žiauriai tikrovę ir apgalvintai padėti, į kurią mūsų jaunimą ir studentiją nuvedė visuotinant dominavimą besiveržiantį LB vadai. Minėti trys drausioliai atskirais straipsniais aprašo Šiaurės Amerikos Lietuvos Studentų S-gos suvažiavimą Toronte, be abejoj, jame daugumą sudarant Amerikos universitetų studentams.

Algimantas Čepas savo straipsnį pavadino "Pulkai studentų pramogose". Jame tarp kitko teigia: — Rytinė paskaita buvo išklausyta labai mažos dalelės užsiregistravusių. Tik apie 25 studentai susirinko į Royal York viešbučio didžiulę koncertinę salę jos pasiklausyti. Buvo aišku, kad kiti trys šimtai su viršum studentų nesidomėjo šios programos punktu. Mano nuomone, jie praleido vieną geresnį pasakytą, kurias esu girdėjęs per keletą metų. Buvo net ir truputį ironiška, kai dr. Ramūnienė pradėjo kalbėti apie greitai dingstantį lietuvių identitetą šiais laikais. Ne kitoks buvęs ir darbo posėdis bei jame paaiškėję blogi išpuščiai ir vaizdai: — Po pietų įvyko darbo posėdis su dideliu pavėlavimu. Posėdžio darbotvarkė nebuvo labai ilga, tačiau keli punktai nušė. Antanas Šileika turėjo priminti, kad viešbučio pareigūnai nenori girdėti tiek daug triukšmo, kiek jo buvo išvakarėse. Taip pat dalyviams buvo priminta, kad nešiotis gėralus po koridorių neleidžia įstatymai. Rinkimai ėjo labai sklandžiai. Buvo įdomu, kad į valdybą kan-

didatavo du sąrašai, bet suvažiavime prisistatė tik vienas. Išrinktas Antano Šileikos sąrašas iš Toronto. Į tą valdybą įeina: A. Šileika, A. Senkus, L. Zenkevičiūtė ir G. Vasiliauskaitė. Vienas A. Šileikos pasiūlymas busiamis nepaprastai įdomus, būtent, rengti du suvažiavimus per metus. Viename susirinktų visi LSS vadai darbo posėdžiams kitame — visi kiti studentai vien tik prakmokai. Aprašęs suvažiavimo balių, kuriame dalyvavo 700 asmenų, autorius straipsnį užbaigia tokia pastaba: — Aplamai savaitgalis buvo labai smagus. Jeigu šio suvažiavimo tikslas buvo grynai pasismaginti, tai jis pasisekė, nes ten, kur buvo baliai, rinkosi pulkai studentų. Liko betgi jausmas, kad mes, studentai, nepasiekėm savo pilno potencialo.

Antrojo straipsnio "Vietoje druskos ir pipirų — Kai suvažiavo studentų masė" autorė yra Gabija Juozapavičiūtė. Ji ir Ramutė Birgelytė, talkinant kolektvyvi, redaguoja tą puikų, pilną drąsos ir jaunatviško entuziazmo, studentų skryjų. Straipsnyje informuojama, kad suvažiavimas buvo iš visų gausiausias. Jame dalyvavo virš 400 delegatų, o baliams ir šokiams pritrūko vietos. Deja, tolimesnis aprašymas nuskamba minorinėmis gamomis: — Suvažiavo masė studijuojančio mūsų jaunimo — lietuvišką inteligentiją į vieną geriausių Toronte viešbučių atstovauti lietuviškos bendruomenės kitataučių tarpe. Viešbučio dienotvarkė bei įvairūs pakatai tą faktą skelbė viešai. Taigi, suvažiavimas nebuvo uždaras. Tai buvo lietuvių studentijos išėjimas į plačiąją visuomenę. Tai neįmiršamas faktas, kuris reikalauja tam tikro atsakingumo, nes suvažiavime neprisistatome visuomenei kaip asmenys, bet kaip vienetas, atstovaujantis Lietuvai ir lietuviams. Rodos, kasmet po ŠALSS suvažiavimų lieka saujelės nepasitenkinusių žmonių, kurie kelia savo balsą, norėdami, kad sekančių kartų būtų geriau, kad iš klaidų būtų pasimokyta. Dažniausiai nusišundžiama menku dalyvavimu paskaitose, triukšmingu ir nedrausmingu elgesiu viešbutyje, gausiu alkoholinių gėrimų vartojimu ir t.t. Deja, ir šis suvažiavimas nebuvo išimtis. Tai verta konkrečiai pažūrėti, kur mes, studentai, stovime ir kur turėtume būti ateityje. Suprantama, po studijų norisi atsipalaiduoti, pasilinksinti, pasisvečiuoti. Bet visa tai turi būti daroma su saiku. Besaikis elgesys ryškiai pasirodė alkoholi-

nių gėrimų vartojimė. Vieno-liktą valandą ryto atėję paskaiton, sėdi būrelis jau su stikleliais rankose. Koridoriuose, keltuose — visur su stikleliais. Gliaudžia tai, kad šio suvažiavimo daugumą sudarė jauni studentai, studijavę tik metus ar dujejus universitetuose. Pasirodo, jie nėra linke save kontroliuoti, neturi saiko, atsakomybės jausmo už save ir kitus. Teko, naudojantis keltais, būti su kitataučiais ir matyti nemalonus lietuviams dalykus. Štai, keltan įėjus trys išsidabinusios lietuvalės, pirmokės ar antrokės, nepataikė net paspaust savo augštin mygtukui. Garsiai rėkia, kikena, svyruoja. Gabija straipsnį užbaigia tokiu pareiškimu: — Suvažiavime pasigedau rimtumo, intelektualinio momento, jaunatviško entuziazmo. Nebuvo daromi jokie pranešimai. Tai niekas nieko apie kitus studentus ir nesužinojo; nesužinojome nei kur vyksite lietuvių studentijos veikla, kur kokie ir kiek studentų, kokie rūpestiai, pajėgos. Jeigu ir vyko kur nors rimtos diskusijos, tai tikrai privižiavus kviestais asmenimis. Rengėjai parodė, kad moka suorganizuoti. Sąjungos suvažiavimų procesą gerai žinant, dabar vadovavimo darbo sėkmingumą teks matuoti pagal tai, koki turinį tam procesui nauja ŠALSS valdyba pajėgus duoti.

Jolandos Dudaitės straipsnis "Ar reikėjo jaunimo sąjungos?" yra diskusinio pobūdžio apie Kanados Lietuvos Jaunimo Sąjungą. Jame pageidaujama ne vien kartinti ir propagandinių dalykų, bet sistematingai ilgalaikės veiklos. Straipsnį užbaigia rimtu pageidavimu: — KLJS turėtų rimtai pažūrėti į savo uždavinį, išsigtinti lietuvių jaunimo apatijų ir ne-veiklumo priežastis. Tokios pastangos užtikrintų lietuvių kultūros išsilaikymą Kanadoje ir duotų pagrindus jaunimui kartais, kuri perims lietuviškumą ugdyti, kaj mes pasitrauksime iš studentų eilių.

Prieš keletą metų Aidona Anytą Naujienose savo Trečia-dieninį skiltyse kėlė aikštėn panašius dalykus. Dėl to ją ir Naujienas pulo unisonu iš kairės ir iš dešinės. Be abejo puls ir tuos tris drausiolius bei Tėviškės žiburius. Tikrumoje tūlas stud. Klimas jau prabilo Drauge, įspėdamas tėvus neišikšti į jaunimo reikalus ir leisti jiems šokti... (Nukelta į 5 psl.).

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITUS SKAITYTI NAUJIENAS

V. KAROSAS

NAUJAS RELIGINĖS KOVOS FRONTAS

1. Lietuvių tautos laisvės kova nėra vienalytis ar vienšias reiškinys, bet sudėtinis procesas. Kovos vyksta įvairiose plėtmėse, neretai viena nuo kitos nepriklausomai, kartais net prieštaraujantis, dėl to sudarydamos atskirus mūsų laukus. Taip susidaro politinės, tautinės, kultūrinės, idėjinės ir net social — ekonominiai kovos frontai. Pastaraisiais metais, po įvykusio vidujinio lūžio, plačiau baru įsijungė Lietuvos katalikų pagrindis, atidarydamas religinės kovos frontą prieš ateistiną komunizmą, už savo Bažnyčios ir lietuvių tautos laisvę. Tai didelės reikšmės istorinis įvykis, kurį teks nuodugniau išnagrinėti ir padaryti toli einančias išvadas. Savo straipsnyje "Lietuva Vatikano politikoje", atspausdintą Mūsų Sparnų žurnale ir kiek vėliau Naujienose, prieš dvejetą metų padariau sekantią išvadą: "Todėl visas Vatikano planas išbandyti galimumus Rytų politikai Lietuvoje yra iš anksto pasmerktas nesekmei. Sakoma, nėra to blogo, kas neišiečių į gerą. Kalanto ugnyje bus įrodyta, kad idėjinis, politinis sambūvis tarp komunizmo ir katalikybės yra negalimas. Tuo pačiu bus išsklaidytos iluzijos, kuriomis pradėjo gyventi lietuvių katalikų

dvasiškija ir intelektualai" (Naujienos, 73. IV. 7). Šis straipsnis sukėlė lietuvių visuomenėje nemažą susidomėjimą. Į mano straipsnį atsiliepė Draugo puslapiuose J. Draugelis, kuris mėgino paneigti net Vatikano Rytų politikos buvimą, kaip neva mano išgalvotą padarinį. Teko atsakyti Naujienose ilgu straipsniu, kuriame dar išsamiau išdėčiau Vatikano Rytų politikos grėsmę ne vien lietuvių tautos laisvės kovoms, bet ir pačiai Lietuvos Katalikų Bažnyčiai. Mano atsakymas sukėlė dar didesnę atgarsį lietuvių visuomenėje. Man buvo siūloma ta tema parašyti platesnę studiją ir išleisti atskiru leidiniu, idant tiek lietuvių visuomenė, tiek galimai politiniai veiksniai, pilnai susiorientuotų padėtyje ir rastų tinkamą sprendimą. Nuo tokio pasiūlymo susilaukiau, nes darant tolimesnes išvadas, reikėjo parinkti žymiai daugiau medžiagos, bet svarbiausia, patikrinti savo anksčiau padarytus teigimus naujų faktų šviesoje. Tam tikslui rinkau viską, ką ta tema radau mano skaitomoje lietuviškoje ir amerikoniškoje spaudoje. Išgyvau išleista Vak. Vokietijoje veikalą "Wohin steuer Vatikan?", parašytą žymaus kataliko žurnalisto R. Raffalto. Išgyvenusio per 20 metų Romoje. Tačiau viską viršijo išleista Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, kurioje atsiskleidė, neiškraipytai reporterių ir įvairių interpretatorių, faktinė ir gerai dokumentuota okupuotos Lietuvos tikrovė. Dabar, iški-

lus visai skirtingai padėčiai, turėsiu iš naujo permąstyti Lietuvos Katalikų Bažnyčios rolę lietuvių tautos laisvės kovoje. PSICHOLOGINIAI LČZIAI Nuo to laiko, kai Adžubėjus įkėlė koją į Vatikaną, po kurio sekė Gromykos, Podgorno ir kitų komunistinių vadų vizitai, nerimas apėmė lietuvių šeimvią. Ką tas viskas turėjo reikšti lietuvių tautai? Iš visų anuomet mano surinktų pasisakymų M. Paulauskas savo straipsnyje "Nauji vežai, neįprasti posūkiai" padarė tokią išvadą: "Taigi koegzistencija su Bažnyčia komunistams reiškia tikrai religijos panaudojimą Vakarų laisvei sunaikinti" (Draugas, 1963. III. 11.). Tuomet iškilo klausimas, kaip galėjo popiežius, Vatikanas ir, pagaliau, visas Vatikanas II Susirinkimas pasukti tokiu pragaištingu visam Vakarų pasauliui ir pačiai Katalikų Bažnyčiai keliu? Kaip tik tuo metu, baigiantis Vatikano II Susirinkimui, į mane kreipėsi reformatorių leidžiam "Mūsų Sparnų" redakcija, prašydama parašyti la tema straipsnį. Vietoje apžvalginio straipsnio, pamėginau iekšti atsakymą į iškilusių klausimą. Perstudijavau Jono XXIII enciklikas, Vatikano II dokumentus, perskaičiau aibes straipsnių ir keletą knygų. Po visų studijų parašiau straipsnį "Romos Katalikų Bažnyčios istoriniai posūkiai", kuriame atmečiau, kaip nerealias pastangas mėginti apjungti visą krikščioniąją atnaujintą Katalikų Baž-

nyčios vadovybę. Tačiau svarbiausia išvada buvo padaryta apsprendžiant tolimesnę Katalikų Bažnyčios laikyseną komunizmo atžvilgiu. Tuo klausimu paduodu ištraukas iš minėto straipsnio. "Antroji problema, kuri buvo iškilusi prieš Romos Katalikų Bažnyčią, tai jos laikysena pasaulinio komunizmo atžvilgiu... Po II Pas. karo išryškėjo, kad ateistinio komunizmo idėjos randa palankiausią dirvą kaip tik katalikiškuose kraštuose... Jonas XXIII ir turėjo rasti atsakymą, kokią poziciją užimti esamoje istorinėje padėtyje... Reiškiniai aiškiai rodo, kad R. K. Bažnyčia pramato, kad komunizmas gali įsiviešpatauti svarbiausiose katalikams kraštuose, todėl pamažu ruošia dirvą tokiam atvežiui... Stebėdami įvykius pasauliniu mastu, matome, kad Vatikano politika vis labiau išplaukia į viešumą su aiškia tendencija surasti koegzistencijos galimumus su komunistiniu pasauliu" (Mūsų Sparnai, gruodis, 1966. No. 21). Pradžioje MS redakcijai tokios išvados buvo nepriimtinos. Teko palaukti daugiau metų, kol nauji faktai ir įvykiai patvirtino mano ankstyvesnes mintis. Straipsnis, mažai sutrumpintas, buvo perspausdintas "Keleivyje". Bet lietuvių spaudoje nesulaukė mažiausio atgarsio. Ta tema kelius sykius esu rašęs Naujienose ir Mūsų Sparnuose, bet šik 1972 metų rudeniop savo straipsniu "Lietuva Vatikano politikoje" pralaužiau ledus. Pagaliau lietuvių visuomenė psichologiniai ėmė

apsiprasti su mintimi, kas anksčiau buvo nepriimtina, kad Vatikanas, vietoj kovos prieš komunizmą, pasuko į koegzistencijos politiką. LEMIAMAS LČZIS Pastraisiais metais visa eilė įvykių sukūrė lietuvių visuomenę. Kard. J. Slipyj protestas Vatikani prieš nuildymą Unitų Bažnyčios Sov. Sąjungoje, kard. J. Mindszenty nušalinimas nuo visų jo turėtų postų, mėginimas nušalinti kard. J. Wyszyński nuo Lenkijos Bažnyčios vadovybės, pagaliau, Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos pasisakymai prieš Vatikaną — Maskvos dialogus, — išjudino katalikų protus ir sąžines. Ypač lietuvių katalikiškoji spauda nepagalėjo savo kartėlio ir pikto tono Vatikano daromais žygiais. Taip vienas rimčiausių katalikiškos spaudos organų Tėv. žiburiai savo vedamajame "Du tremitiniai" rašo: "Pasaulio akyse ir kardinalas Mindszenty ir rašytojas Solženicynas tapo didvyriais. Vienas nukentėjo gindamas krikščioniškus principus Romos orbitoje, kitas — Maskvos, bet abu išsiriškavo tame pačiame fronte, besiginančiame nuo viską triuškinančios komunistinės sistemos" (T. Z., 74. II. 21.). (Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite Dienraštį NAUJIENAS

TELEF. PR 8-3225

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Pirmia ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Razid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi., 1-7 val.,
antradi., penktadieni nuo 1-5. treči.,
ir šeštadi., tikrai susitarus.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius.
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antra šeštadieni 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

REZ.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
4132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
liepia, skambinti MI 3-0001.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel.: 763-3310 ir 489-4441
ODOS LIGOS - CHIRURGIJA
OFISAS
2402 W. NORTH AVE.
(Prie Western Ave. kampo)
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-1818
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais,
ketvirtadieniais ir penktadieniais
nuo 3 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. - Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradi., nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadi., nuo 3-7 val. vak.
Ofiso telefon.: 776-2880
Naujas rez. telefon.: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradi., trečiadi.
ir penktadi., 9-3 val. vak. Šeštadieniais
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefon.: HEmlock 4-2123
Rezid. telefon.: Gibson 8-6195
Pirmia ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandų skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatliepia, tai telefon. GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai.
Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: Prospect 6-5084

KAIP JIE GYVENO S. RUSIJOJE?

(Atkelta iš 3 ps.).
būzių. Pradžiai gavo net pinigines pašalpas. Atsidėdami "tėveliui" už gerą duoną, čia jie pradėjo žadinti savo apmirusius "poetinius" jausmus. Savo kūrybą siuntė lietuviškoms radijo laidoms ir Amerikos lietuvių komunistų spaudai. Bendradarbiavo su rusų rašytojais ir ruošė literatūros vakarus. Kaip rašo A. Venclova, ta jų kūryba taip jaudinusi klausytojus, kad "ne tik moterų, bet ir vyrų akys žibėjo ašaros". Besaikis pasigyrimas, lyg tai būtų buvusi nepaprasta kūryba.

Ten gyvendami gavo žinią, kad P. Rotomskis TSRS užsienio reikalų ministerijos siunčiamas į Ameriką. Komunistai džiaugėsi, kad jis Amerikoje galės gerai informuoti mūsų išeivius ir telkti moralinę ir materialinę pagalbą. O kaip Rotomskis "informavo" išeivius, tai aš manau, kad daugelis Amerikos lietuvių dar gerai atsimena.
1941 m. spalio buvo tragiškas S. Rusijai mėnuo. Vokiečiai jau buvo užėmę Pskovą, Novgorodą, Kalinina, Charkovą, apsupę Savastopolį ir Leningradą. Vokiečių ka-

GRADINSKAS
MUZIKA
IS EUROPOS
PLOKŠTELĖSE
2512 W. 47 ST. - FR 6-1998

GUŽAUSKŲ
GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom
gražiausias gėlis ir vaikiški antka-
pių papuošimai ir sezoninės
kapams gėles.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. - 586-1220

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai - Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. S E R N A S
Tel. WA 5-8063

MOVING
Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio
iki penktadienio 11-12 val. ryto. - Šeštadieni ir sekmadieni
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Telef.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

KNYGOS ANGLŲ KALBA
A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. Čia galite išpaužti okupuotoje Lietuvoje apsilankius. 101 ps! Kaina \$1.00.
J. Jasminas, A KISS IN THE DARK. Piktankis ir intymų nuotykių aprašymai, palmti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, grazi išraiška 100 ps! Kaina \$2.00.
Kristijonas Donelaitis, THE SEASONS. Klasikos poema "Metai" poetinio Rastemo vertimas. Gražus leidinys. 127 ps! Kaina \$3.00.
Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriškai DLK v. auto bruožai, paliečiantis laiko Lietuvos valstybes ir jos kaimynų istoriją 211 ps! Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.
Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos įvairioms progoms. Jas ir kitas knygas galima įsigyti atsilankius į Naujienos arba atsiuntus čekį su omnigine perlaidą.
NAUJIENOS
1739 South Halsted Street, Chicago Ill 60608

riumenė jau buvo priartėjusi prie Maskvos ir ruošėsi ją apšauti. Kilo panika, iš Maskvos bėgo žmonės, bėgo dalis rusų vyriausybės. O Stalinus poženinė Majakovskio stotyje kalbėjo apie didžiulius nuostolius ir verkdamas prašė gelbėti žūstančią tėvynę. Turbūt tikrai jau buvo bloga, kad net didžiausias pasaulio budelis pravirko.
Penzoje lietuvių komunistų santykiai su vietos gyventojais buvo nepergeriausi. Nes vietiniai nesuprato kaip čia yra, kad tuo metu kas tik gali jau buvo išėję į frontą, ar sunkiai dirbo fabrikuose. O čia susirinkęs būrys jaunų vyrų, kurie nieko neveikia, tik slampinėja po miestą ir kalba jiems nesuprantama kalba. Padėtį

Kartais įsisenėję melai virsta teisybėmis

Ziloje senovėje įvairūs pasaulio žmonės nors ir buvo susiskirsę įvairiomis tautomis, kurių kalbos arba tarmės buvo jau skirtingos, bet daugelyje vietų dar nebuvo įprasta vadinti save tautinės kilmės vardu. Kultūringesnių kraštų turistai, tada patekę į kitus kraštus, kurie dar nieko nebuvo vadinami tam tikrais vardais, arba pavadinimais, dažnai sugalvodavo kokius nors vardus arba pavadinimus tokioms vietovėms. Kai vienas persų turistų lankėsi dabar vadinamoje Indijoje, tad jam geriausiai patiko viena upė, kuri tada jokio vardo neturėjo, ir turistai ją pavadino "indu", nes tokiu žodžiu buvo išreiškama gražiausia ir nudingiausia upė. Tada vietiniai žmonės tą upę jokių vardu nevadė, bet nuo turistų duoto pavadinimo tas upės vardas visur įsigalėjo, ir pagaliau visas tas kraštas buvo visur vadinamas Indija, o vietos žmonės - indėnais.
Kai seniau išplaukęs iš Europos laivas į Vakarų buvo atradęs Ameriką, tad laivo vadovai manė, kad plaukdami aplink žemę yra priplaukę prie Azijos Indijos; ir pamatę pakrantėse vaikščiojančius žmones įstikino, kad tie esą indėnai. Nors tada tie laivo vadovai buvo suklydę ir klaidingai tuos žmones pavadinę indėnais, bet toks klaidingas pavadinimas niekad neišnyko, nes ir šiais laikais visi tie Amerikos žemyno pirmūnėliai žmonės tebevadinami indėnais.
Senovėje kai kurie turistai bekeliaudami buvo atsidūrę Lietuvoje ir šio krašto žmonės buvo pavadinę "aisčiais". Daug kur buvo manyta, kad šiame krašte gyvena "aisčiai". Tačiau po kiek laiko toks klaidingas pavadinimas išnyko, nes visur buvo sužinota, kad šiame krašte gyvenantieji žmonės save vadina lietuviais. Jei tais laikais šio krašto žmonės nebūtų save vadinę lietuviais, tad visas šis kraštas būtų įgijęs vardą Aistija.
Vadinamoji Baltijos jūra senovėje irgi neturėjo vardo. Vieno turistų šį jūrą buvo pavadinę Baltija, ir tas vardas visur plačiai įsigalėjo. Kai iš Rytų pusės daugelis rusų skverbėsi į Lietuvos žemę, norėdami arčiau prieiti prie Baltijos jūros, tad tokius rusiškos kil-

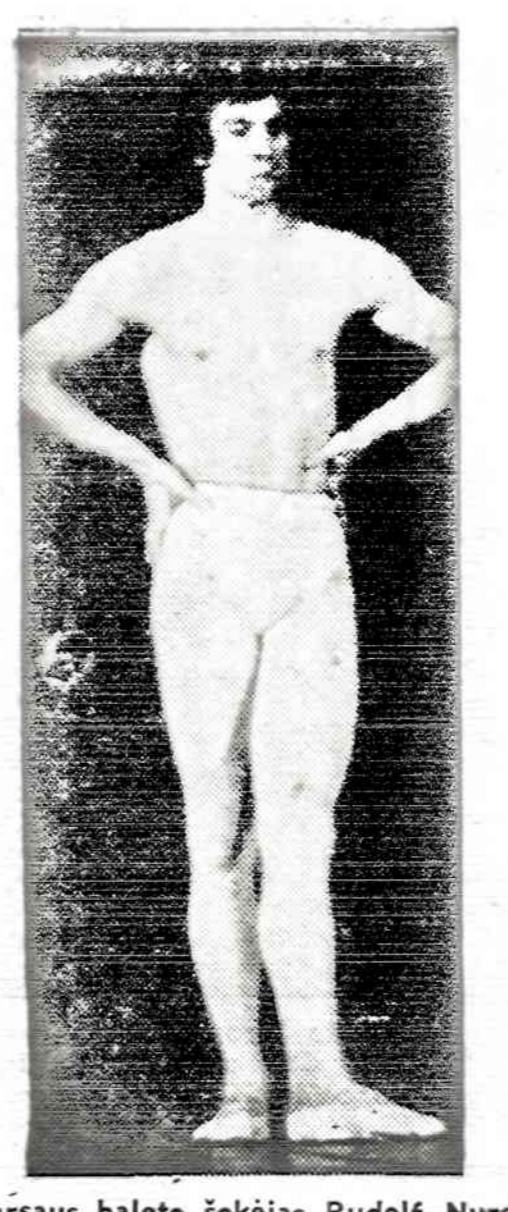
pataisė gynybos komitetas, 1941 m. gruodžio 18 d. priėmęs nutarimą, organizuoti lietuvišką šaulių diviziją. Kai vietiniai sužinojo, kad į frontą bus pašaukti ir jų mieste gyvenantieji dykaduoniai, tai tuomet santykiai jau sušvelnėjo.
1942 m. sausio mėn. dalis lietuvių iš Penzos išvažiavo į diviziją, o kiti sugrįžo į Maskvą. Tie, kurie išvažiavo į diviziją buvo labai prasti kariai, o tik prisiplakėliai agitatoriai. Maskvoje leido "Tiesą", "Tarybų Lietuvą" ir "Už tarybų Lietuvą", kurį iš lėktuvų mėtydavo Lietuvoje. Divizijoje leido laikraštį "Tėvynė šaukia" ir literatūros priedą "Pergalė". Išleido keletą mažavertės kūrybos knygų ir eisenų rinkinių. (B. d.)

mės žmonės ėmė lietuviškai vadinti "baltrušiais". Vėliau kiti rusų kilmės žmonės tuos lietuvių vadinamus "baltrušius" ėmė vadinti "belorusais", nes jų manymu žodis "baltas" rusiškai turi vadintis "bely". Taigi tų baltarusių kraštas, į rytus nuo Lietuvos, buvo rusų vadinamas "Belorusija".
Bendrai sakant visame pasaulyje daug yra tautelių, kurių savo dabartinius vardus yra įsigijusios iš tų senovinių turistų. Tik tos tautos, kurios jau senų senovėje buvo daugiau su kultūringesnių žinojo, kokių vardu save vadinti, neprisisavino naujų vardu iš tų turistų.
Yra dar neteisingai nusakomų kai kurių vietovių pavadinimai. Pavyzdžiui, Rusijos sostinėje, Maskvoje, yra aikštė, kuri rusiškai vadinama "Krasnaja Ploščad". Ji visur vadinama "Raudonoji Aikštė". Mat, rusiškas žodis "krasnaja" spalvotumo atžvilgiu reiškia "raudonoji". Tas žodis turi dar kitą reikšmę, ne spalvotumo pažymį. Seniau tas žodis buvo labiau išreikiamas dailumo arba gražumo nurodymui. Tais laikais, kada toji aikštė buvo sudaryta, lietuviškai sakant ji galėjo būti pavadinta: "Dailioji Aikštė". Aš dar pats prisimenu 1914 - 1916 metus, kada man teko būti Maskvoje, tad kai kurie man pažįstami rusai pasisakė: "Ne krasna modja būti žizn". (Ne raudonas mano gyvenimas).
Tokiais žodžiais buvo išreikiami, jog jo gyvenimas nėra dailus, nėra geras. Jei kas tada matydavo praeciančią dailią merginą, tad pasakėdavo: "Krasnaja devica" (Raudonoji mergina). Jei senesniais laikais būtų buvęs tos aikštės pavadinimas išverstas į kitas kalbas, tad vardas būtų išlikęs su pavadinimu "Dailioji Aikštė". Bet per ilgus laikus įsigalėjo pavadinimas "Raudonoji Aikštė" negali būti pakeistas tikruoju vardu. A. Kelmūtis

ISILAUZIMAS
Policininkas, apiplėšto buto savininkės klausia:
— Kodėl tamsta apie įsilaužimą nepranešei policijai anksčiau?
— Kaip pamačiau bute tokia netvarka, tai iškart maniau, kad vyras ieškojo kaklaraiščio...

Susirinkimo PRANEŠIMAI
— Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų organizacijos narių susirinkimas įvyks penktadieni, sausio mėn. 17 diena 7:30 val. vak. parapijos salėje, 6820 So. Washenaw Ave. Yra susidare daug svarbių reikalų aptarti. Todėl visus prašome skaitlingai dalyvauti.
St. Patlaba, sekr.

A. A. PAULINAI ADOMAITIENEI
mirus,
Jos vyrui Pranui, dukrai Nijolei, seserims ir broliams su šeimomis ir visiems giminėms reikiame nuoširdžią užuojautą
Gertrūda ir Jonas Matukai
Eleonora ir Antanas Matukai

Garsaus baletto šokėjas Rudolf Nureyev repeticijos metu New Yorke, kur jis šoka mažame teatre aukšto lygio pastatyte, pavadiname "Nureyev ir draugai".

KAS BUS, KAS NEBUS, ŽEMAITIS NEPRAŽUS

— Upe, vaike, upe, — šypsojosi sūniumi patenkintas senis Mažrimas, — tai mūsų mielas Nemunelis į jūres plaukia...
Sunku buvo Joniui savo akimis patikėti — toks didingas ir nepaprastai gražus vaizdas suraibavo pakalnėje.

Nuo aukšto kalno Nemunas atrodė toks platus, tamsiai mėlynas, tamsiai pašas, žvilgantis ir tviskantis, lyg jame ne vanduo būtų tekėjęs, o gyvasis sidabras. Viršum miško kištelių jūsi saulutė tūkstanteriopais atspindžiais mirgėjo po langučiuks, lyg beriedant sustingusias, bangeles, tarytum maudėsi mėlynose gėlmėse ir į tamsias sroves lašino auksines sultis.

Balys Sruoga
(Iš Kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepražus).
1896. II. 2 Baibokų kaime, Vabalninko vls. Biržų aps., gimė rašytojas Balys Sruoga (mirė 1947. X. 16).

KAS ČIA DABAR DAROSI?

(Atkelta iš 4 ps.).
Puolėjams ir JAV LB bei PLB vadams vietoj propagandinių, retorinių ir sofistinių straipsnių patarčiau, kaip visiškai susikompromitavusiems, garbingai atsiųstyti, įstoti į Draugo redakcijos diriguojamą orkestrą ir unisonu dainuoti pritariant šokančių klimų muzikai:

Meška šoka —
Kudlos dulka,
Kad nešoktų
Nedulkėt...

JEI "NACHENAS" TU
SKAITYSI, TAI IR KITAM
PASAKYSI, KAD JOS RAŠO
TIKRA TIESA — JŲ EIDŽIA
SVIESA.

SVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠCIONIUI

"Linksminkitės Viešpačių ir džiūgaukite teisėji, ir kryžtaukite visi tiesaširdžiai". — Psalmė 32:11.

Mes manome, kad visi šiuo straipsnelių skaitytojai įvertina šias palaimintas žinutes ir linksmisai Viešpatyje, o ne nykstančiais pasauliniais dalykais. Kuris visados rūpinasi ir mąsto tik apie žmogiškus dalykus, to džiaugsmas bus sutrukdytas. Visi gi, kurių širdis neklastinga, turi girti Viešpatį ir linksmai kryžtauti, žinodami, kad jų kūno silpnybės yra apdengtos ir kad tūkstantmetis teisingas Kristaus karaliavimas yra visai arti.

Mažą knygutę, pavadintą JEZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:
F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: Grovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwnhall 8-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS GAIKAS - DAIMID
SENTAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ISTAICA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Associacijos
AMBULANCE
PATARNAVI
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYCIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401
BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572
GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

Chicagoj jau nužudo kasdien po 4 žmones

Zmogžudystės Chicagoje su naujais metais prasidėjo naujais rekordais, kurie jau siekia po 4 kiekvieną dieną. Žudynės atlieka dėl menkos priežasties arba be jokios priežasties atlieka jaunikliai nuo 15 iki 25 metų amžiaus.

Arkaštinti žmogžudystėmis Chicagoje 1973 metais 54 nušimčiai buvo jaunesni kaip 26 metų amžiaus. Nužudymų, atliktų tarp 15 ir 21 metų amžiaus juodukų skaičiai nuo 1965 iki

1970 metų patrigubėjo. Daugiausiai šaunamais ginklais žmonės žudomi dažnai dėl menkos priežasties arba visai be priežasties. Northwestern ir Lojolos universitetų profesoriai Hans Mattik ir Roderick W. Pugh tvirtina, kad daugiausiai nužudomi žmonės juos apilėšiant ir kad žudikai daugumoje yra juodukai, kurių aukos yra taip pat daugumoje juodukai (Prof. Pugh pats yra juodukas). Žudynių svarbiausios priežastys pripažįstamos dvi — bedarbiai, kurių arti 50 nušimčių yra jauni juodukai; antroji priežastis — filmuose, spaudoje ir televizijoje kasdien rodomos ir aprašomos smurto ir žudynių scenos gatvėse.

"Aš kaip psichologas suprantu, kad juo daugiau rodoma žmonių nušovimų, nudurimų ir kitokių gyvybės atėmimo scenų, juo labiau žiūrovai apsiranta ir mažiau bereaguoja", sako Lojolos prof. Pugh. Chicagoje 1965 metais 43 nušimčiai buvo nužudyti šaunamais ginklais, o 1973 metais jau 63 nušimčiai. Bet atviriausiai pasisakė vienas juodukas Otis Lee Thornton, 19 metų amžiaus sėdintis kalėjime už 1972 m. birželio 8 d. North Paulina ir Madison gatvių kampe žmogaus apilėšimą ir nušovimą.

Prezidento Fordo 17 metų dukterė Susan Ford jau kuris laikas draugauja su 18 metų Gerdner Brit, kuris studijuoja Virginijos Politechnikos Institute. Šia porele, kur ji bebuvi, nuolat sekioja Slapstosios Tarnybos detektyvai.

"Aš nepaisau, kur t esi ar iš kur esi. Dievas tau davė tik vieną pažadą ir tas yra, kad sykį turi mirti", dėstė savo "filosofiją" Thornton. "Aš gyvenau apylinkėje, kur matydavau žmones kasdien užmušamus. Ir taip yra ne vien mano apylinkėje. Tūkstančiai yra kitų tokių apylinkių. Žmonės užmušami kasdien". Thornton pasisakė pats tik "per stebuklą" išlikęs gyvas, kai kitas jauniklis ištiesęs į jį .38 kalibro revolverį tris kartus paspaudė, bet revolveris neišsišovė. Išlikęs gyvas, netrukus pats nušovė žmogų. "Tokie menkai vertintina ne tik kiti, bet ir savo gyvybę", paaiškino prof. Pugh. Bet niekas nemini, kaip kitų žmonių gyvybę "atpigino" po to, kai buvo panaikinta mirties bausmė žmogžudžiams.

SIMTAS PAVARDŽIŲ MILIJONAMS ŽMONIŲ

Ar žinote, kad kinei turi tik 100 pavardžių? Taigi vieną pavardę gali turėti keli milijonai žmonių. Pirmą eina pavardė, toliau vardas: Sun Jatsenas, Jan Sin-cinas ir t. t. Kinijoje dar laikomasi egzogaminių papročių: vyriškis Sun negali vesti moters Sun, nors jie ir nebūtų giminės.

PRABILO

Fotelyje, įsigilinęs į laikraščio skaitymą, sėdi senyvas vyras. Žmona paduoda jam kavą. Pirmą gurkšnį nurijęs, vyras žmonai taria:

— Juk žinai, kad jau eilę metų kavą geriu be cukraus.

— Žinai, Norėjau tik tavo balsą išgirsti.

SENI MEDELIAI

Gydytojas atsiimdamas pataišytą automobilį, kreipiasi į dirbtuvės vedėją:

— Tamsta brangiau imi už automobilio pataišymą negu aš už žmogaus išgydymą.

— Matai, pone gydytojau, Tamsta visada gydas to paties — seno modelio žymos, o man, — nuolat pasitaiko automobilių naujos laidos.

IŠ CHICAGO IR APYLINKIŲ

Nuo Naujų metų jau nušautas 41 žmogus

Tulas George Johnson, 21 metų amžiaus, anksčiau sekmadienio rytą užėjo į taverną prie 1742 W. Adams St. ir po kelių minučių iššiliniavo laukan peršautas per krūtine, pilvą ir kairę koją. Nuvežtas į apskrities ligoninę po 8 valandų mirė. Sumintas ir žmogaus nužudymų kaltinamas Leslie Miller, 44 metų amžiaus, kurs rankoje revolverį laikydamas nusekė paskui Johnsoną iš tavernos, bet tuo metu pravažiuojantieji Haxwell nuovados policininkai Millerį suarėštavo.

Nuo metų pradžios per dvi savaites Chicagoje jau nužudyta 41 žmogus.

"Push" sumažino algas

Savo suorganizuotos politinės negrų organizacijos ir pretenzinei pavadintos "Push" ("žmonių susivienijimas žmonijai gelbėti") vadas kun. Jesse Jackson finansinių sunkumų verčiamas savo štabo Chicagoje 25 tarnautojams algas sumažino visu ketvirtadaliu. Daugiau lėšų gauti pradedama kampanija naujų "Push" narių gauti. Kiekvieno nario metinis mokestis yra \$5.

Chicago arkidiecezija gelbsti savo mokyklas

Chicago katalikų arkidiecezija pradėjo didelę kampaniją savo mokykloms nuo bankroto ginti. Katalikų mokyklų superintendantas kun. Robert Klark

Nufilmavo "baisiojo sniegžmogio" pėdas

Lenkų kalnų laipiotojų grupės vadovas Andrius Zavada pranešė spaudoai Katmandu mieste (Nepalo sostinė), kad jo ekspedicija į Himalajų kalnus turėjo aukščio Lhotse kalno viršūnę, kuri yra beveik tiek pat aukšta kaip Everestas. Zavado 16 žmonių ekspedicija aptiko tikro "jeti" ("baisiojo sniegžmogio") pėdas Everesto papėdėje. Pėdos buvo tiesia linija nuėtos apie mylią su viršum ir buvo aiškiai įmintos sniege, taip kad buvo galima ne tik nufotografuoti, bet ir nufilmuoti.

"Niekad netikėjau, kad kokie jėti egzistuoja, bet dabar esu tikras, kad egzistuoja", pasakė Zavada; dabar tikisi, kad egzistuoja keistas gyvulys, kurio žmonės dar nepažįsta.

Jupiterio planeta turi 13 mėnulių

Hale observatorijos Kalifornijoje astronomas Charles T. Kowal per Palomar 48 colių teleskopą tris naktis iš eilės stebėdamas ir fotografuodamas didžiausias saulės sistemoje planetos Jupiterio satelitus — mėnulių, išaiškines nuotraukas rado, kad Jupiteris beturįs ne 12 bet visą 13 savo palydovų. Rastasis tryliktasis mėnulis skaitomas dvidešimto didumo, tai yra vos 4 ar 5 mylių skersai. Tą atradimą astronomai prilygina adatos radimui šieno kūgyje.

"NAUJIENOS" BOLŠEVIKAMS YRA RAKŠTIS JŲ AKYSE

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Order bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARIA NOREIKIENĖ — VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių. AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujaisi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.

V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJIENOS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, geriant pirmo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuviybės išlikimui skelbiamas Naujų metų platinimo vaju.

NAUJIENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavertę lietuvių laisve, neidamos ir nesidėdamos ir sandėris su okupantais ar jų įgaliojimu.

NAUJIENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruomenės darbus bei tikslus.

NAUJIENOS atstovauja tyliąja lietuvių daugumą šiais pasimetimo, retorikos ir politinių iluzijų laikais. Jos yra visiems idomios, naudingos ir reikalingos, net būtinos. Ne veltui, geros draugijos girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujų metų vadybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų proga skelbama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasakę lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiui užsiperneuojuojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos išsivijios, taip pat pavertę Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotino lietuviškų reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusei metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusei metų — \$14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

Siunčiu dol. Naujų metų prenumeratai, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS

ADRESAS

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — THURSDAY, JANUARY 16, 1975

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

Experienced in retail

LIQUOR MAN

Responsible person. Full time — about 42 hrs. per week, evenings — some days every other week. Steady. Bondable. Security test from time to time.

WRITE RESUME. WE WILL CALL.

GILL & COMPANY
Attn. Mr. M. Siegel
1238 E. 47th St., Chicago 60653

WANTED TO RENT
ieško buty

IESKAU NUOMOTI 5 arba 6 kambarių namą 3 suaugusiems.
Tel. 284-3216.

sako, kad per praėjusius 10 metų tose mokyklose įvyko daug esminių pakitimų, kurių rezultatai tik dabar pradeda matyti.

Katalikų mokyklos Chicago srityje tebeadministruojamos ir tebeorganizuojamos taip pat kaip prieš 15 metų, bet dabar turinčios atsiliepti į pakitimus teologijoje, į gimimų sumažėjimą, religinių mokytojų stoką ir jų vieton pasauliečių mokytojų samdymą ir kt.

Chicago katalikų arkidiecezija yra didžiausioji visoje Amerikoje, bet mokinijų per praėjusius dešimtmetį sumažėjo iš 362,000 mokinijų 1965 metais iki 224,121 šiais metais. Nuo 1965 metų teko uždaryti 31 pradžios ir 20 aukštesniųjų mokyklų.

TRUMPAI

— Ponia J. G. Silks, New Haven, Conn., tapo Naujų metų skaitytoja. Malonu tai pranešti visiems naujieniečiams ir skaitytojams.

— Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Detroito skyrius atsiuntė 6 dol. Naujų metų paramai per mūsų koresp. A. Sukauską. Naujų metų vadybė dėkoja skyriaus valdybai ir visiems nariams.

— Juozas Ješmantas, Spring Valley, Ill. atskiru laišku pasveikino naujieniečius žiemos švenčių proga, o Naujų metų paramai atsiuntė penkinę. Naujų metų vadybė dėkoja už linkėjimus, dovang ir už gerus patarimus.

— V. Zander, Langton, Ont., prašedamas prenumeratą, parėmė Naujienas 6 dol. dovana. J. Liūdžiū, New Britain, Conn., sveikindamas dr. J. Adomavičių, J. Pronskų ir visus kitus labai gerus bendradarbius, atsiuntė Naujų metų paramai 4 dol.

— Vaclovas Prūsas, Bervyn, Ill., prašedamas prenumeratą, parėmė Naujienas 9 dol. auka. Naujų metų vadybė dėkoja už finansinę paramą taip pat tariu nuoširdų dėkui už puikius, įdomius bei naudingus straipsnius ir studijas, kuriomis turėjo progos gėrėtis ir stebėtis tūkstančiai skaitytojų.

— Jonas Gerutis, Amsterdam, N. Y., kaip ir visuomet, kartu su prenumeratos mokesčiu atsiuntė penkinę spaudos paramai. Naujų metų vadybė nuoširdžiai dėkoja visiems rėmėjams, platintojams ir naujiems skaitytojams. Visi skaitytojai prašomi remti Naujienas ir jas platinti. Visi lietuviai kviečiami su jomis susipažinti ir užsakyti. Naujienos siunčiamos 2 savaites susipažinimui nemokamai sulgi gautais pagaidavimais arba platintojų prisistatė galimų skaitytojų adresais.

— Valerija Jurgaitienė išrinkta The Marquette Midwest Garden draugijos išdininke.

— Rašyt. Jurgis Gliauda laimėjo "Draugo" konkursą už romaną "Pagairė". Vertinimo komisiją sudarė Vincas Ramonas, Danutė Bindokienė, Nijolė Užabalienė, Povilas Gaučys ir Pranas Razminas.

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIMS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS - NOTARIATAS - VERTIMAI.

VISŲ RĖSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

ŠIMAITIS REALTY
Tel. 436-7878
2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

— Tautinių šokių Ansamblio "Grandies" tradicinis vakaras įvyks šį šeštadienį, sausio 18 d. 7:30 val. vakaro Jaunimo centre. Įėjimo kaina asmeniui 4 dol. Dėl bilietų prašome skambinti p. Vaitkienei tel. 325-6489. (Pr).

— Meilės Dainą, Schuberto operetę Pirmyn choras stato kovo mėn. 1 ir 2 dienomis. Bilietus prašome pirkti Margynuose, 2511 W. 69th St. Pabrėžiame, kad bilietų kainos nepakilo per 4 metus, kad visi galėtų pasidžiaugti Schuberto gražia muzika.

VALDIS REAL ESTATE
7051 So. Washenaw Ave. RE 7-7200

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVAIRŲS DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irenai mieste ir užmiestyje naujus ir perstatuotus senus visus rūšis namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogų rėmus (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

D E M E S I O
62-80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$112 metams automobilio Liability apdraudimas.
Kreipitis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

M. A. SIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Taip pat daromi vertimai, giminių iškvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632, TEL. YA 7-5980

A. G. AUTO REBUILDERS
Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Antanas Gerbociauskas, sav.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS